

Mùa Xuân Trên Đèo Galang

Tác Giả: Đoan Pháng

Thứ Tư:, 02 Tháng 2 Năm 2011 08:29

Tất nhät đä gän kä, các chä em trong Häi Phä Nä, ai cũng bäng vì trong hoàn cänh khó khăn này, làm sao có thä “Đón Ông Bà”, räi làm sao đä “Đón Mäng Năm Mäi”

Con Thuyän Tä Nän nhä bé cäa chúng tôi cäp bän mät hòn đäo nhä Nam Đäng vào lúc chäng väng täi mät buäi chiäu cuäi näm. Tôi còn nhä rõ, khi đäi täu đä läi bä vào bä, 2 đäu gäi tôi run räy, hai chân chäp choäng, läo đäo muän té, có lä do näm ngày bän đäm näm dài trên chiäc ghe chät chäi không đä khoäng träng đä co duäi. Bäc chân xuäng näc, các vä sä, vä hän cäa vào hai bàn chân tôi rất buät. Tuy nhiên, lúc đó tinh thän tôi bay bäng, trái tim tôi ca khúc khäi hoàn, reo mäng vì sau mät cuäc hành trình đäy gian nguy tôi đã täi miän đät häa mà tôi häng mong đäi.

Sau nhäng thä täc đän giän, chúng tôi đäc chuyän qua các đäo Sedanau, Kuku, räi vä Trung Tâm Tä Nän Galang. Tại đây, cuäc säng đäc täm än đänh. Chúng tôi đäc Cao äy Tä Nän nuäi ăn, ä, và đi häc các läp Anh ngữ đä chä ngày đi đänh cä. Tâm lý con ngäoi thä cä dàng thay đäi. Sau nhäng đän đäp mäng vui, tôi bät đäu nhä nhà. Mäi buäi sáng khi tänh đäy, nghe tiäng sóng biän đäu đäu vä vào bä, tôi läi tha thiät nhä quê nhà, nhiäu khi đän không cäm đäc näc mät. Räi cäm giác nhä nhà cũng qua đi, tôi bät đäu lo läng cho täng lai mät mù näi xä lä khi đã đänh cä.

Galang là mät hòn đäo nhä, hoang vu cäa Nam Đäng đäc Cao Uy Tä Nän xây đäng thành Trung Tâm chuyän tiäp cho ngäoi Viät Nam chäy trän chä đä Cäng Sän träc khi đäc nhän đänh cä täi mät näc thä ba. Khi tôi lên làm viäc täi Bänh Viän Galang I thì nhân viên ngäoi Viät không đäc häng thù lao mà mäi tháng chä đäc länh các nhu yäu phäm nhä kem đánh răng, khăn räa mät, xà bông, bät giät v.v... Phä cäp tuy không nhiäu nhäng cũng phän nào giúp đä

Mùa Xuân Trên Đèo Galang

Tác Giả: Doan Pháng

Thứ Tư:, 02 Tháng 2 Năm 2011 08:29

---

cho cuộc sống khó khăn trên đèo. Bác sĩ Giam Đèo Bành viển, Ông Ivan Jusuff, là một người lính lành nên đi vào văn phòng nói chuyện. Ông Evan cho tôi biết: “Bà Soeur, trưởng phòng Xã Hội của Cao Ủy Tán nhá ông tìm một người phụ nữ VN để làm “Hội Trưởng Hội Phụ Nữ” ở Galang, và ông muốn đi cùng tôi”. Thực là khó nghĩ, vì trong khoảng thời gian ngắn người lính ở đèo, không ai có nhu cầu thời gian rảnh rỗi. Nhưng vì cuộc sống, giờ tối, đi học Anh Văn học như đã chỉ mình thì giờ trong ngày. Ngoài ra, còn thêm nhu cầu không tên không tuổi khác như xách nước, lãnh đồ ăn, nghe thông cáo, nhận thông tin... Tuy nhiên, nếu tôi chấp nhận thì không tốn vì người ngoại quốc đã làm quá nhu cầu cho Dân Tán, không lý, là Người Tán lính chấp nhận làm việc cho Công Đoàn Tán.

Tôi đi cùng bà vào Galang để tiếp xúc với Soeur Marie của Cao Ủy Tán vào buổi sáng hôm sau. Soeur Marie cho tôi biết tiếp xúc các phụ nữ trên đèo của cộng đồng. Bà đã nhận được báo cáo về một sự kiện năm, tám ba đánh bài tại sự kiện ngày trong Barrack thay vì đi học Anh ngữ. Một sự khác, sau giờ giờ nghiêm còn bị nhân viên an ninh bắt gặp trong các lùm cây, bị bắt và bắt trai. Một vài phụ nữ trẻ đã có những liên hệ tình cảm bất chính với các nhân viên Nam Đoàn trên đèo để kiếm tiền. Sau cùng bà cũng nói rõ, bà muốn tôi đứng lên để chấp nhận các công việc làm bánh, đan, may để các phụ nữ học được chút nghề nghiệp khi đi đến nơi. Soeur Marie còn thúc đẩy tôi phải bắt tay làm việc ngay và nhận mệnh là: Công trình phải phù hợp với hoàn cảnh heo hắt của Ngân Quá Tán.

Tôi trở về, như ban đầu thông báo trên loa phóng thanh về việc muốn tìm các chị em có tay nghề về “làm bánh, khâu may, đan” để dạy các công nhân công gia chánh. Có lẽ không nghe nói thì thù lao, nên qua 1 tuần mà chúng tôi nghe ai trả lời. Trong khi đó Soeur Marie cũng dồn đẩy thúc đẩy mỗi ngày. Sau cùng, tôi phải đi thăm dò và tìm kiếm tại Barrack để nắm các chị em bắt đầu gian công tác với hội để “trở về mua vui, sau làm nghề”. Tôi thành lập được một staff khoảng 8 người cho dạy để các môn làm bánh, đan, và may. Buổi học đầu tiên là công việc làm bánh “lợn tai heo”, nhiên liệu có bột, mè, đường, và dầu chiên. Buổi khai trương có 20 học viên ghi tên, nhưng có diện vẫn khai mạc của Soeur Marie cùng với sự hiện diện của Bs Evan và vài nhân viên của Cao Ủy Tán. Theo sự thỏa thuận, khi lập học bổng, giáo viên có thể chia bánh cho các học viên, và lấy về nhà thưởng thức.

Thực thoát đã từ ngày rằm tháng Cháp, Tết nhát đã gần kề, các chị em trong Hội Phụ Nữ, ai cũng buồn ngủ vì trong hoàn cảnh khó khăn này, làm sao có thể “Đón Ông Bà”, rồi làm sao để “Đón Mừng Năm Mới”. Tuy nhiên, trong lúc khó khăn, cũng nảy sinh ra nhu cầu ý kiến khác đi. Một chị đồng nghiệp, kẻ lãnh đồ ăn sáng tại, một người góp đồ xanh và đường, nếu chúng tôi nhá chá ăn đêm liên hoan. Một chị khác đồng nghiệp, kẻ lãnh đồ ăn tại, một người hùn vào 1 hộp đồ ăn, đem bán, mua 1 bao nhang chia cho một người 3 nén để tháp cúng ông bà đêm giao thừa. Tôi còn đi, mua ít đồ phụ trợ để nhâm nhi đêm vẫn nghề. Một chị khác có ý kiến, tuán lễ trở về đêm liên hoan, cho lập làm bánh thức ăn “bánh nướng nhán” vì rá, đồ làm, đi để cần người.

Sau khi làm, bánh ṣ đ̣ c gom ḷ i, đ̣ dành cho đêm liên hoan. Có cḥ xung phong trang trí không ṭ n kém cho ḥ i tṛ ng ḅ ng nḥ ng bông hoa đ̣ i ṃ c đ̣ y 2 ven đ̣ ng ̣ Galang. Tôi vô cùng thán pḥ c nḥ ng pḥ ṇ VN đ̣ m đang và thao vát này. Chúng tôi đ̣ ng ý, đêm liên hoan ṣ là ngày 28 Ṭ t, lúc 6 gị chị u, đ̣ a đ̣ m là ṃ t ḷ p ḥ c tôi ṃ n đ̣ c. Ṣ ng̣ i tham đ̣ khọ ng 25 ng̣ i g̣ m gia đình các cḥ em trong ban cḥ p hành c̣ a ḥ i pḥ ṇ .

G̣ n ngày Ṭ t, tôi c̣ n pḥ i hoàn ṭ t ṃ t vị c tṛ c khi ḅ c sang năm ṃ i. Danh sách các cô thị u ṇ tṛ đ̣ c soeur Marie nêu tên, tôi đã g̣ p đ̣ c ḥ t, duy cḥ có 1 cô tên Nḥ Tâm khọ ng 23 tụ i ṿ n c̣ tình né tránh nên tôi cḥ a g̣ p đ̣ c. Nhị u khi tôi nḥ n ṃ i cô ṭ i Barrack c̣ a tôi, nḥ ng cô nḥ n ḷ i, ṛ i ḷ i không ṭ i. Nhị u khi tôi ḷ i Barrack c̣ a cô thì cô ḷ i ṿ ng ṃ t. Nhị u ng̣ i nói nḥ ṿ i tôi ṛ ng, khi tḥ y tôi ṭ i đ̣ u Barrack thì cô theo cụ i barrack ḷ nh ra ngoài đ̣ tránh ṃ t tôi. Tôi ṛ t c̣ n nói chuỵ n ṿ i cô này, vì theo Soeur Marie, đêm nào cô cũng g̣ i đ̣ a con khọ ng 6 tháng cho ng̣ i ḅ n cùng phòng đ̣ đi cḥ i ṿ i các nhân viên Nam Đ̣ ng cho ṭ i sáng. Soeur Marie còn nḥ n ṃ nh: Qua Ṭ t, ṇ u ḥ i Pḥ Ṇ VN không gị i quỵ t đ̣ c thì Cao Uy ṣ làm vị c tḥ ng ṿ i ban an ninh c̣ a chính quỵ n Nam Đ̣ ng trên đ̣ o.

Tḥ i gị cḥ ng còn xa ṇ a, tôi suy nghĩ nát óc ṃ i ra ṃ t cách. Tôi nḥ ṃ t cḥ ḅ n, sáng ṣ m ṭ i cḥ cô Nḥ Tâm ̣ c̣ a Barrack, khi cô ṿ thì ḷ i ṃ i cô ṭ i tham đ̣ bụ i liên hoan c̣ a chúng tôi, ṛ i ráng tìm cách c̣ m chân cô cho đ̣ n khi tôi ṭ i. Bụ i sáng hôm ̣ y, tôi cũng pḥ i đ̣ y ṣ m. Cḥ tôi ̣ khá xa ṿ i cḥ c̣ a cô, ḷ i thêm đ̣ ng xá ̣ Galang toàn là đ̣ ng đ̣ t ṃ p mô, đ̣ c lên đ̣ c xụ ng nên khi tôi ṭ i ṇ i thì ṃ t ḅ ḥ i tai. Cô đ̣ ng quay ḷ ng ṿ phía tôi nên khi tôi ṭ i g̣ n thì cô ṣ ng ṣ t, ṛ i ḅ t cḥ t ḅ ng ṃ t khóc. Đây là ḷ n đ̣ u tiên tôi g̣ p cô, qụ là môt ng̣ i đ̣ p tuỵ t ṿ i nḥ tin đ̣ n, ṃ c đ̣ u không trang đ̣ m và có nhị u nét ṃ t ṃ i. Tḥ y ṃ i ng̣ i trong Barrack chú ý, tôi nḥ cḥ ḅ n ḅ ng đ̣ a con cho cô, ṛ i ṛ cô ra ngoài nói chuỵ n. Cô ḅ o tôi: “Cḥ i, em xin ḷ i cḥ ḅ i vì em đã nhị u ḷ n tḥ t ḥ a ṿ i cḥ . Em không dám ṭ i g̣ p cḥ vì em quá x̣ u ḥ nḥ ng em thú tḥ c ṿ i cḥ , ṇ u em không làm ṿ y thì con gái em ṣ pḥ i cḥ t”. Ṛ i cô tḥ n tḥ c ḳ cho tôi: “Ṿ cḥ ng em đi ṿ t biên ṭ c̣ a Đ̣ i Ngã, Gò Công. Khi ṿ a đ̣ c chuỵ n ṭ ghe xụ ng “cá ḷ n” thì ḅ Công An phát hị n, em nghe súng ḅ n ṭ tung. Lúc đó cḥ tàu ṿ i ṿ t đèn và ṇ máy đ̣ i ḅ n. Em họ ng ṣ kêu tên cḥ ng em lung tung nḥ ng không nghe anh ̣ y tṛ ḷ i. Hôm sau, khi tṛ i sáng thì em ṃ i bị t là cḥ ng em không có ṃ t trên tàu. Đ̣ n bây gị em cũng không bị t tình tṛ ng cḥ ng em ṣ ng, cḥ t ra sao. Khi lên ṭ i đ̣ o, con em ṃ i có 4 tháng, nó ḅ tiêu cḥ y liên miên, ḷ i thêm em ṭ nhiên ḅ c̣ n ḥ t ṣ a nên không có đ̣ ṣ a cho con bú. Em cḥ có ṃ t mình trên đ̣ o, ḷ i không có thân nhân ngọ i qụ c tị p ṭ nên không có tị n đ̣ mua ṣ a bò cho cháu. Nhìn con ṃ i ngày ṃ t tị u ṭ y, em không cam tâm. Cḥ ng tḥ em cḥ u nḥ c, hay cḥ t đi còn ḥ n là nhìn tḥ y con em cḥ t”. Nhìn cô gái tṛ ṇ c ṃ t cḥ a chan, tôi cũng ṃ i lòng. Tôi ḥ a ṿ i cô ṣ c̣ g̣ ng xin Soeur Marie c̣ p phát ṣ a cho cháu bé. Pḥ n cô, cũng c̣ n ḥ a ṿ i tôi pḥ i cḥ m đ̣ t ngay ṭ c kḥ c hành đ̣ ng không đ̣ p này. Cô Nḥ Tâm vô cùng ṃ ng ṛ , ṇ m cḥ t ḷ y tay tôi và qụ quỵ t ṿ i tôi ṛ ng: ”Ṇ u cḥ “c̣ i ṭ hoàn sinh” đ̣ c cho ṃ con em thì em cũng xin tḥ ṣ không tị p ṭ c làm chuỵ n x̣ u ḥ này ṇ a”. Tṛ c khi gị ṭ , tôi ân c̣ n ṃ i cô ra chung vui ṿ i chúng tôi vào chị u nay, 28 Ṭ t và đ̣ tính sáng mai, ngày 29 Ṭ t ṣ vào Galang ḷ đ̣ g̣ p Soeur Marie, trình bày hoàn c̣ nh c̣ a cô.

Buổi “Mùa Xuân” buổi tối của Hội Pháng chúng tôi được bố o nhau giữ kín trong vòng näi bä, nhưng không hiểu sao khi chúng tôi tới lập học thì đã có nhiều người chị ngồi ngoài cửa. Một bác lớn tuổi bố o tôi: “Chúng tôi là khách không mời mà tới, không muốn làm phiền mấy cô, nhưng để năm này cô đến, nhà quá, mong mấy cô cho đến ngoài nghe mấy bài ca xuân để nhớ quê hương”. Thấy người đem bánh, người đem kẹo, để hết ra bàn chung vui. Buổi liên hoan được tính cho 25 người bây giờ trên 50, 60 người. Chúng tôi hỏi hỏi hỏi lo sợ vì đông người, khó kiểm soát, có thể xảy ra điều đáng tiếc. Tuy nhiên, cuộc vui diễn ra trong buổi không khí hết sức thân mật và đầm ấm. Để mừng, chúng tôi mời một cao niên lên chúc Tết mừng người, Sau đó, là phần văn nghệ. Có một người ca sĩ nghiệp dư tình nguyện lên sân khấu. Hết bài hát về “Xuân” là mấy bài nhạc “tình cảm”. Tôi còn nhớ một anh thanh niên lên hát bài “Con Thuyền Trên Vịnh Xuân” rồi truyền cảm. Khán giả im phăng phắc. Tôi câu: “...quay lại xóm làng, Đà Giang lấp lánh tràn...” thì tôi nghe nhiều tiếng sät sät, trong đám khán giả và chính tôi cũng cảm thấy cay cay một.

Tới 9 giờ khuya thì chúng tôi phải chấm dứt buổi liên hoan để đến lập học. Mọi người chia tay ra về. Lúc đó, tôi loáng thoáng thấy cô Nữ Tâm bước xuống con đường cuối đám đông. Có lẽ, cô muốn chờ tôi cho tôi thấy cô đã bắt đầu thay đổi từ hôm nay.

Tôi rời Galang để đi đến nhà sau 13 tháng, lâu lắm sau lòng biết bao niềm khó quên. Nhưng ngày hôm qua Galang, tôi đã được chứng kiến những hoàn cảnh như đầu tháng của cuộc đời, những phần đầu của những người đến tôi, và những tình cảm chân thành của những người cùng nhau sống. Trong cuộc đời đến nhà, tôi luôn luôn sâu sắc ghi nhớ Cao Ủy Tôn Nữ và chính quy định Nam Dân chúng đã mở rộng vòng tay nhân đạo để cứu mang chúng tôi trong giai đoạn thời kỳ nhät sinh của cuộc đời. Hôm nay đây, tôi xin gửi tới Galang, hòn đảo nhỏ bé, thân thiện, những tình cảm biết ơn chân thành nhất trái tim tôi.